

A látvány, a látlelet és a lényeg

Bánóczi László „felföldi fotográfus” alkalmi kiállításán

FILIP GABRIELLA

A műhelylátogatás ezennel elmaradt. Bánóczi László nem tud meghívni a műhelyébe. Nincs neki. Pontosabban több is van. De melyik a fotográfus igazi műhelye?! A széles határ, ahol a felvételek készülnek?! A klub – a kazincbarcikai Kamera –, melynek öt éve tagja?! Vagy a Felföldi Fotográfusok Szövetségének valamelyik alkotótábor?! Esetleg a sajkókeresztúri családi ház lomkamrájában kialakított labor?! Egyik sem. És mindegyik. Így a műhelytitkok helyett inkább fotókat mutat: hegyek, házak, emberek...

Bánóczi László: Arc az archoz

Hegyek, házak, emberek – ez lesz az október 9-én Kassán nyíló önálló kiállításának a címe is. Csak témákat jelöl meg, nem nyújt fogódzókat az értelmezéshez. Azt mondja, ez a legnehezebb: címeteket adni a képeknek. Ami előtte van, az nem lehet probléma. Még ha költséges mulatság is a fényképezés, még ha időnként okoz némi gyötrelmet is.

– A fényképezésben az izgat, hogy a puszta látványból hogyan tudom kiragadni a lényegét, lehántani a felesleget – mondja. Aztán egy fát mutat. Bárki le tudná fényképezni, akinek van egy használható gépe. Ha sikerül a felvétel, ha nem csúszik hiba a laborálásba, a papírképen ott lesz a fa. Nem több, nem kevesebb, mint egy látlelet. Viszont ha azért állítja meg az embert ez a fa, mert hatalmas, mert bölcs nyugalmat áraszt, és ha ezt akarja – a fa ürügyén – megfogalmazni a fotós, akkor már nem elég csak a technikai felkészültség, nem elég csak „elkattintania” a gépet.

– En is úgy kezdtem, mint a legtöbb kisgyerek – kezdi a történetet –, minden technikai érdekesség foglalkoztatott. Repülőmodelleztem, építettem kisvasutat, rádiókat, erősítőket. Ezek között egy volt a fotózás. Kilencéves lehettem, amikor az öcsémmel összespóroltam annyi pénzt, hogy vettünk egy tanulógépet: 99 forintért egy Etüdot, felsős koromban már Szmenám volt. Vittem a kirándulásokra a gépet, az osztálytársaimat fotóztam. Az első instrukciókat édes-

apámtól kaptam, fiatalkorában ő is fotózott. Titokban laborálgattam otthon. Úszott a fürdőszoba. Ennek nem igazán örült a család...

A fotográfusi pályafutásban itt hosszú szünet következik. A barcikai fiúból miskolci diák lett, a villamosipari szakközépben tanult, érettségi után a Kandó Kálmán Műszaki Főiskolára járt. Persze közben is fotózott, de csak alkalmadtán, egy-egy rendezvényen, kiránduláson. Viszont a „seregben” már ez lett a főhivatása.

– A fotólaborban vészeltem át a katonaságot. Ott tanultam meg rendszeres laborálni. Igazolványképeket készítettem, mint egy fényképész. Saját gyomromon szenvedtem meg a figyelmetlenséget: a rossz megvilágítás miatt az egyik konyháról olyan előnytelen kép készült, hogy mindig kisebb adagot kaptam, mint a többiek...

Igy a katonaságnak köszönhetően kijárta a fotóiskola következő fokozatát is. A „hétköznapi” fotósból, aki elsősorban a pillanat megörökítésére törekszik, iparos lett. Viszont közben egyre erősödött benne az önkifejezés igénye.

– Amikor hazaköltöztem Barcikára, akkor kerültem kapcsolatba a Kamera Fotókörrrel. Először a laborálás lehetősége miatt kerestem a kapcsolatot, de aztán rá kellett jönnöm, hogy szakmai szempontból is fontos számomra ez a közösség. Nagyon sok segítséget kaptam Veres Andrásztól és a körvezetőjétől, Szathmáry-Király Ádámától is. Megmutatjuk egymásnak a munkáinkat, megbeszéljük, mit miért csináltunk, hogyan lehetett volna jobban megkomponálni a képet, esetleg technikai szempontból tökéletesíteni... Apropó: technika! A kassai kiállítás

alkalmából készülő katalógus szerkesztői rövid életrajzot is kértek Bánóczi Lászlótól. Ebben írja, hogy két buta kérdést szoktak feltenni a képeivel kapcsolatban: „milyen fényképezőgépen van, és tudok-e színes képet csinálni?”

A technikai háttér mindösszesen két váz, öt objektív és két vaku.

– Kétszer is jártam már a németországi Burghausenben rendezett alkotótáborban. Ott láttam, hogy micsoda felszerelést használnak a nyugati fotósok. Teljesen a technika bűvöletében élnek. De ettől még nem biztos, hogy értékesebb, tartalmasabb képeket készítenek. Itt a Felföldi Fotográfusok Szövetségének táboráiban szerényebb a technika, viszont azt hiszem, jobban értjük egymást. Hasonló a látásmódunk – függetlenül attól, hogy ki milyen nemzetiségű. A kassai Nova Fotóklubban sem csak magyarok vannak, még sincs soha nyelvi nehézségünk.

Bánóczi László, aki egyébként több pályázaton is sikeresen szerepelt – természetesen színes felvételeket is tud készíteni. Itt van például a Vörösingés – az egyik „legfeketébb képe”.

– Tavaly nyáron a felföldi fotográfusokkal jártunk Szovátán, az ottani fotósok vittek át bennünket Bözödújfaluba. Ezt a települést tulajdonképpen egy cél nélkül épült vizitározó miatt árasztották el. Aki tudott, elköltözött onnan. De voltak, akik maradni kényszerültek. Döbbenetes képeket látunk. Akkor vetődött fel, hogy lehet-e, szabad-e ezekkel a fotókkal pályázatokon szerepelni, esetleg díjakat nyernünk?! Nehéz kérdések. És ezek már nem a technikáról, nem a kép megkomponálásáról, nem a művészi önkifejezés lehetőségeiről szólnak...